

ΑΓΑΘΟΝΗΣΙ - ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η «μπίζνα» των λαθρομεταναστών

Το «Κ» αποκαλύπτει από το ακριτικό νησί τι πραγματικά συμβαίνει με τα σύγχρονα δουλεμπορικά και τους επιβάτες τους.

Του **Νίκου Βαφειάδη** - Φωτογραφίες: **Νίκος Πηλός**

Το πλήρωμα του
λιμενικού
σκάφους Π.Λ.Σ.
608 «διασώζει»
για ομάδα 25
νεοφερμένων,
που δήλωσαν
Παλαιστίνιοι.

«Προφανώς, τους θέλουν για φτηνά μεροκάματα», λέει ένας αστυνομικός. «Όταν έρχονται και σε δύο μέρες κυκλοφορούν ελεύθεροι στην Αθήνα, χαρούμενοι, ειδοποιούν και άλλους να έρθουν.»

Αστυνομικοί, λιμενικοί και κάτοικοι αδυνατούν να κατανοήσουν την επίσημη πολιτική γραμμή.

Πυθαγόρειο Σάμου - Αγαθονήσι σε περίπου μία ώρα με το «Νήσος Κάλυμνος». Μαζί μας αποβιβάζονται ένας μόνιμος υπαξιωματικός και δυο-τρεις φαντάροι, που υπηρετούν στο υπερούχρονο φυλάκιο πάνω στο Κάστρο. Κατασκευάστηκε πρόσφατα στην κορυφή της ανατολικής πλευράς του νησιού για την απόπειρα της θαλάσσιας περιοχής μέχρι τα απέναντι τουρκικά παράλια, την αρχαία Μίλητο, όπου εκβάλλει ο Μαϊάνδρος ποταμός, νοτίως του Κουσάντασι, απ' όπου σχεδόν καθημερινά εισβάλλουν λάθρα με φουσκωτά σκάφη οικονομικοί μετανάστες. Το φαινόμενο έχει πολλαπλασιαστεί τα τελευταία δύο χρόνια και μόνο πέρυσι έφτασαν στο Αγαθονήσι περίπου 5.000 άτομα, ενώ φέτος μέχρι το Μάιο περίπου 1.500. Το διεθνές δουλεμπορικό κύκλω-

μα γιγαντώνεται, αφού οι διακινητές ψευτοδιώκονται σε βαθμό πλήρως μελετήματος, ενώ οι «συλληφθέντες» (150.000 σε όλη τη χώρα το 2008) επιτυγχάνουν το στόχο τους, που είναι η είσοδος στην Ε.Ε.

Πρώτη εικόνα του επισκέπτη στο λιμάνι, δεκάδες Ασιάτες και Αφρικανοί, στη μικρή διαδρομή μέχρι το κτίριο της αστυνομίας όπου προσωρινά διαμένουν. Ελάχιστοι μπροστά στο καρτοτηλέφωνο, αφού κατά κανόνα έχουν μαζί τους κινητό. Ανάμεσά τους και ο Ζοάν, που δηλώνει Παλαιστίνιος, μου ζητάει την επόμενη μέρα το τηλέφωνό μου «να τα πούμε στην Αθήνα», αν και ο τελικός του προορισμός είναι, όπως λέει, η Αγγλία. Παλιά, εδώ ήταν το στρατιωτικό φυλάκιο. Τώρα ταμπέλα έξω γράφει «Αστυνομικό Τμήμα», όμως οι αστυνομικοί μένουν αλλού, σε ενοικιαζόμενα δωμάτια. Ερχονται εδώ μόλις γίνονται οι νέες αφίξεις για να καταγράψουν τους καινούργιους. Από τη στιγμή που καταγρά-

φονται εδώ, ακόμη και στην περίπτωση που καταφέρουν να φτάσουν λάθρα σε κάποια άλλη ευρωπαϊκή χώρα, προβλέπεται να επιστραφούν σύμφωνα με τον κανονισμό Δουβλίνο II στη χώρα μας, που αποτελεί την πρώτη χώρα εισόδου στην Ε.Ε.

Στις αιτήσεις, με εξαίρεση μία που είναι το γραφείο των αστυνομικών και είναι κλειδωμένη όταν αυτοί λείπουν, κοιμούνται αυτή τη στιγμή περίπου 60 άνθρωποι στο πάτωμα, πάνω σε χαρτόνια συσκευασίας και παλιές κουβέρτες. Τις τουαλέτες τις έχουν κλειδώσει οι Αρχές, διαδίδοντας πως «δεν υπάρχουν χώροι υγιεινής», για να μην αναγκάζονται να αδειάζουν κάθε δύο μέρες το βόθρο, με αποτέλεσμα δεκάδες έως και εκατοντάδες άτομα να κάνουν τις ανάγκες τους στο ύπαιθρο. «Πάνε πίσω απ' το σχολείο. Αν ξεσπάσει γαστρεντερίτιδα, όλο το χωριό θα τρέχει. Όταν γίνει το περιστατικό, την επομένη θα έρθουν εδώ γιατροί και νοσοκόμες. Κανονικά θα

4 ΑΠΟΦΕΙΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΘΡΟΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

► «Οι επιχειρηματίες θέλουν τους μετανάστες γιατί τους βλέπουν ως φτηνή, εύκολα εκμεταλλεύσιμη εργατική δύναμη. Οι εργαζόμενοι βιώνουν τη μετανάστευση ως μοχλό για τη συμπίεση των ημερομισθίων και των κοινωνικών τους δικαιωμάτων. Ο μόνος τρόπος να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα στη ρίζα του είναι να βελ-

τιωθούν οι υποδομές, οι μισθοί και το βιοτικό επίπεδο στις χώρες απ' όπου προέρχονται οι μετανάστες. Τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα δεν θέλουν κατά βάση να αντιμετωπίσουν τη λαθρομετανάστευση» (από συνέντευξη στην «Κ» του καθηγητή του Τεχνολογικού Ινστιτούτου Μασσαχουσέτης, **Νόαμ Τσόμσκι**, στον Πέ-

τρο Παπακωνσταντίνου το 2006).

► «Η άφιξη μεταναστών δημιουργεί ευκαιρίες και προκλήσεις στις χώρες που τους υποδέχονται, ωστόσο στις χώρες απ' όπου προέρχονται προκαλεί μόνο προβλήματα, αφού συνήθως οι μετανάστες είναι το νεότερο και δυναμικότερο τμήμα της κοινωνίας τους» (**εκτιμήσεις της**

Eurostat, 18/11/2008).

► «Στο νέο οικονομικό περιβάλλον, οι λιγότερες θέσεις ανειδίκευτης απασχόλησης θα αποτελέσουν πεδίο διαμάχης ανάμεσα στους γηγενείς, τους παλαιούς μετανάστες και τους νέους μετανάστες. Οι νέοι μετανάστες θα είναι διατεθειμένοι να αμείβονται ολοένα και χαμηλότερα και οι

Προσευχή στις αίθουσες του αστυνομικού σταθμού όπου προσωρινά διαμένουν οι λαθρομετανάστες.

έπρεπε να τους κάνουμε κάποιες υποτυπώδεις ιατρικές εξετάσεις, να έχουμε μια πρώτη κλινική εικόνα - στην Αφρική, η φυματίωση έχει επανέλθει», μου λέει ο αγροτικός γιατρός Φώτης Σεπεταδέλης, που έχει έρθει με απόσπαση από τη Λέρο.

Το σύστημα δουλεύει... ρολόι

«Εγώ δεν ήμουν ρατσιστής, τώρα είμαι ο μεγαλύτερος», μου λέει ο Γιάννης Κοπανιάρης, που χρησιμοποιεί απαξιωτικούς χαρακτηρισμούς για τους μετανάστες. Ο ίδιος έχει μία απ' τις ταβέρνες στο λιμάνι και έχει αναλάβει να μαγειρεύει μία φορά την ημέρα το σουσίτιό τους. «Τους κάνω κάθε μέρα ρύζι, που είναι το αγαπημένο τους φαγητό, και τσάι - πίνουν πολύ τσάι». Το αντίτιμο είναι 5,80 ευρώ για κάθε ατομικό γεύμα, ποσό που καταβάλλει το ελληνικό Δημόσιο. Στην προκειμένη περίπτωση, ένα καζάνι πιλάφι για 100 άτομα στοιχίζει περίπου 600 ευρώ. Το ρέμα που κα-

τεβαίνει από τη διασταύρωση πλάι στο δρόμο είναι γεμάτο πεταμένα σκουπίδια, χρησιμοποιημένες αλουμιένιες συσκευασίες απ' το σουσίτιο, κάποια παλιά ρούχα και πλαστικά. Κάποιοι πλένουν τα ρούχα τους στη θάλασσα.

Η στερεότυπη εικόνα των απελπισμένων αλλοδαπών, που εισβάλλουν καθημερινά θαλασσοπνιγμένοι απ' τις ακτές της Τουρκίας, και των Ελλήνων λιμενικών, που προσπαθούν με κάθε τρόπο να τους αποτρέψουν, δεν αντιστοιχεί στην εικόνα που σχημάτισα στο Αγαθονήσι. Οι πνιγμοί, κυρίως κατά τη διάρκεια του χειμώνα, σε περίπτωση που ανατραπεί η βάρκα τους απ' τη θαλασσοταραχή, αποτελούν την εξαίρεση και όχι τον κανόνα, όπως με διαβεβαιώνουν λιμενικοί, αστυνομικοί και κάτοικοι.

Όσοι έχουν φτάσει αυτές τις μέρες στο νησί, σχεδόν όλοι σε παραγωγικές ηλικίες, δείχνουν ήρεμοι. Επικοινωνούν μέσω των κινητών τους τηλεφώνων με συγγενείς και φίλους στις

χώρες τους, τους λένε ότι έφτασαν, ότι είναι καλά. Είναι αισιόδοξοι, γεμάτοι ελπίδες. Οι ίδιοι μπήκαν εύκολα στη χώρα μας, που αποτελεί πύλη της Ε.Ε., χωρίς να βραχούν, χωρίς να κινδυνέψουν ιδιαίτερα. Γνώριζαν από ομοεθνείς τους, που βρίσκονται ήδη εδώ, ότι, αν εντοπιστούν απ' το Λιμενικό και κάνουν πως σκίζουν με το μαχαίρι το φουσκωτό, θα θεωρηθούν ναυαγοί και θα διασωθούν. Ακόμη και στην περίπτωση που το φουσκωτό δεν βυθιστεί και δεν αναγκαστούν καν να πέσουν στη θάλασσα, όπως και έγινε στην περίπτωση της φωτογράφισης, Ξέρουν ότι ύστερα από κάποιες διατυπώσεις και κάποιο μικρό χρονικό διάστημα αναμονής θα βάλουν πλώρη για την Αθήνα.

Το πρώτο πρωί που ξύπνησα στο νησί, γύρω στις 8.30, βγαίνοντας απ' το δωμάτιό μου, είδα δύο «φρέσκες» ομάδες των περίπου 25 ατόμων η καθεμία να κατηφορίζουν για το αστυνομικό τμήμα. Δεν είχαν εντοπιστεί στη θάλασσα και είχαν βγει κανονικά στη στεριά. ►

παιλαιοί μετανάστες θα βρεθούν στην ίδια θέση που είχαν βρεθεί οι Έλληνες ανειδίκευτοι, πριν από λίγα χρόνια, όταν έχασαν την εργασία τους ή μειώθηκε η αμοιβή τους» (έρευνα που παρουσιάστηκε το 2008 με τίτλο: «Πόσους μετανάστες μπορούμε να έχουμε;» των **Σταύρου Ζωγραφάκη**, καθηγητή στο Πανεπι-

στήμιο Πατρών, **Αντώνη Κόντη**, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, και **Θόδωρου Μητράκου** της Τραπεζικής της Ελλάδος).

► «Γιέσεις στους μισθούς των παλαιότερων μεταναστών ασκούνται από τις συνεχιζόμενες αφίξεις παράνομων μεταναστών από την Ασία και την υποσαχάρια Αφρική και τη

μαζική νόμιμη είσοδο -αλλά όχι νόμιμη απασχόληση- μειονοτήτων από Ρουμανία και Βουλγαρία» (έρευνα του 2007, πανεπιστημιακής ομάδας με επικεφαλής τον καθηγητή **Χαράλαμφο Κασίμη** του Γεωπονικού Πανεπιστημίου).

► «Εμπορεύομαι ανθρώπους για τον απλούστατο λόγο ότι το εμπόρευμα

είναι πολύ φθηνότερο από ένα καλάσνικοφ ή ένα κιλό ηρωίνης, κινδυνεύω λιγότερο αν πουλήσω άνθρωπο παρά αν πουλήσω όπλα ή ναρκωτικά και επιπλέον το εμπόρευμα είναι αυτοκινούμενο, το κλώτσάς και προχωράει» (**καταγεγραμμένη ομολογία διακινητή ανθρώπων** στον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης).

Νεαροί, ως επί το πλείστον Αφρικανοί, με δυτική νεανική ενδυμασία, κάποιοι με επώνυμα αθλητικά παπούτσια. Ανετοι, χαλαροί, πληροφορημένοι για το πού έπρεπε να παρουσιαστούν. Ξέρουν την Ομόνοια, το μετρό και την Πάτρα. Έχουν πετάξει στη θάλασσα τα χαρτιά τους πριν φτάσουν, δηλώνουν όλοι πως έρχονται από εμπόλεμες ζώνες, προκειμένου να έχουν δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση πολιτικού ασύλου και, αφού δεν έχουν χαρτιά, υπογράφουν με όποιο ονοματεπώνυμο θέλουν. Έχει παρατηρηθεί πως, όταν το κτίριο της αστυνομίας είναι γεμάτο, καθιστούν οι νέες αφίξεις από απέναντι. Το σύστημα δουλεύει ρολόι.

Δεδομένου ότι η παράνομη είσοδος στη χώρα αποτελεί ποινικό αδίκημα, βάσει του άρθρου 83 του νόμου 3386/2005, υποτίθεται πως οι αλλοδαποί συλλαμβάνονται. Εξω από το κτίριο της αστυνομίας τους γράφουν με μαρκαδόρο έναν αριθμό στο χέρι, τους φωτογραφίζουν και τους παίρνουν δακτυλικά αποτυπώματα. Στη συνέχεια όμως αφήνονται ελεύθεροι, αφού οι εισαγγελικές Αρχές κρίνουν πως δεν είναι ύποπτοι φυγής ή επικίνδυνοι για τη δημόσια τάξη, αφού πρώτα υπογράφουν πως θα αναχωρήσουν μόνοι τους από τη χώρα μέσα σε διάστημα 30 ημερών. Δέσμευση την οποία, φυσικά, κανένας απολύτως δεν τηρεί.

Οι περισσότεροι φτάνουν στην Αθήνα, κάποιοι μάλιστα διαμένουν, σύμφωνα με το ρεπορτάζ, στο κτίριο του παλιού Εφετείου της Σωκράτους, κάποιοι στην Πάτρα και την Ηγουμενίτσα, στο δρόμο για την Ιταλία, οι υπόλοιποι εξαπλώνονται σε όλη τη χώρα, αναζητώντας τρόπους να επιβιώσουν, άλλοι πουλώντας τσάντες, ομπρέλες και CD, άλλοι καθαρίζοντας τζάμια στα φανάρια των λεωφόρων, ενώ άλλοι γίνονται έρμαια των γραφείων ενοικίασης εργαζομένων, δουλεύοντας σε όλη την Ελλάδα για ένα κομμάτι ψωμί. Ακόμη και στο Αγαθονήσι θα έρθουν κάποιοι ξανά στη συνέχεια: τρεις Ινδοί και ένας Αιγύπτιος δουλεύουν στις ιχθυοκαλλιέργειες στο Καθολικό, ενώ ένας Αφρικανός στην ανακαίνιση του σχολείου στο Μεγάλο Χωριό και ένας ανήλικος Πακιστανός στην ταβέρνα στο λιμάνι - «έχουν έρθει νόμιμα από γραφείο της Αθήνας».

«Αν δεν τους ήθελαν, θα τους σταματούσαν»

Αστυνομικοί, λιμενικοί, φαντάροι αλλά και οι κάτοικοι αδυνατούν να κατανοήσουν την επίσημη πολιτική γραμμή. «Ταξιτζήδες είμαστε, κόσμο μαζεύουμε», αυτοσαρκάζεται ένας λιμενικός. «Προφανώς

τους θέλουν για φτηνά μεροκάματα. Όταν έρχονται και σε δύο μέρες κυκλοφορούν ελεύθεροι στην Αθήνα, είναι χαρούμενοι, ειδοποιούν και άλλους να έρθουν», τον διακόπτει ένας αστυνομικός. Ενώ και ο πρόεδρος της κοινότητας, Βαγγέλης Κόττορος, είχε προτείνει μεταξύ αστείου και σοβαρού στον υφυπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας Παναγιώτη Καμμένο, «αφού έτσι κι αλλιώς έρχονται, να βάλουμε εμείς ένα πλοίο να τους φέρνουμε από απέναντι και να παίρνουμε εμείς τα 1.000 ευρώ το κεφάλι που παίρνουν τα κυκλώματα».

Ο Χαράλαμπος Κυπραίος, που διατηρεί το παντοπωλείο στο Μεγάλο Χωριό, κοινοτάρχης την περίοδο 1959 - 1972, πιστεύει πως είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης. Το ίδιο πιστεύει και ο φιλόλογος Φάνης Καρκατζούνης: «Είναι θέμα κεντρι-

κής πολιτικής. Ήταν χρήσιμοι για να ρίξουν τα μεροκάματα σε πολλές περιοχές». Αλλά και ο 27χρονος Μανώλης Κατσουλιέρης, που σπούδασε ηλεκτρολόγος σε τεχνική σχολή στη Σάμο και έχει επιστρέψει στο Αγαθονήσι, υποστηρίζει: «Κυρίως πηγαίνουν στην Αθήνα και δουλεύουν με χαμηλά μεροκάματα. Εάν δεν τους ήθελαν, θα τους σταματούσαν. Είναι προφανές ότι τους θέλουν. Αυτό βλέπουμε, αυτό καταλαβαίνουμε. Το ξέρουμε ότι μπαίνουν και τους καλωσορίζουμε, δεν συλλαμβάνονται».

Υστερα απ' το θόρυβο που έκαναν τα τηλεοπτικά ρεπορτάζ και οι δημοσιογραφικές αποστολές στο Αγαθονήσι, ύστερα απ' τα απανωτά διαβήματα και τις δηλώσεις του κοινοτάρχη πως «τα αισθήματα φιλοξενίας των κατοίκων εξαντλήθηκαν», ιδρύθηκε λιμενικό φυλάκιο, αυξήθηκε η δύναμη του αστυνομικού σταθμού, στάλθηκαν πλωτά μέσα για θαλάσσιες περιπολίες. Όπως το υπερσύγχρονο ΠΑΘ (Πλοίο Ανοχής Θαλάσσης) «ΡΩ» - 070 του Λιμενικού, με 25 μελές πλήρωμα και θερμική κάμερα συνδεδεμένη με τα οπτικά συστήματα - η οποία καταγράφει τα πάντα ακόμη και στο

σκοτάδι-, που αγοράσαμε λίγο πριν από την Ολυμπιάδα της Αθήνας από το Ισραήλ, μαζί με δύο άλλα όμοια του έναντι 30 εκατομμυρίων ευρώ το ένα. «Απ' τα καλύτερα στο είδος τους, 10 εκατομμύρια ευρώ κάνουν μόνο τα οπτικά συστήματα», μου λέει ένα βράδι, που ακολουθούσαμε την περιπολία ο αρμενιστής του Λιμενικού, Σταμάτης Παπανικολάου, ο οποίος είχε εκπαιδευτεί στο Ισραήλ πριν έρθει το πλοίο στην Ελλάδα.

Δεν υστερούμε, λοιπόν, σε τεχνολογικά μέσα. Είναι καθαρά θέμα πολιτικής γραμμής. Εντολές για απόθεση δίνονταν, όπως διασταύρωσα, μόνο κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Από τότε πραγματοποιούνται μόνο διασώσεις. Τόσο από τα σκάφη του Λιμενικού όσο και από τα πλοία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα (FRONTEX), που προστίθενται στις περιπολίες τους καλοκαιρινούς μήνες. Έτσι, τίποτε ουσιαστικά δεν πρόκειται να αλλάξει. Ισως, λόγω της τοπικής πίεσης, που έφτασε μέχρι και σε αποχή των μαθητών απ' την τελετή κατάθεσης στεφάνου την 25η Μαρτίου, οι αλλοδαποί να μην παραμένουν πια για μεγάλο χρονικό διάστημα στο Αγαθονήσι και να μεταφέρονται γρηγορότερα στη Σάμο ή στην Πάτρα και από εκεί στην Αθήνα, όμως η ροή συνεχίζεται κανονικά.

«Όταν δεν περιπολεί το Λιμενικό, το φαινόμενο είναι πιο μαζικό. Βγαίνουν κανονικά σαν κύριοι το πρωί στη στεριά. Εμείς τους βλέπουμε, αλλά δεν μπορούμε να αντιδράσουμε ως κάτοικοι, να πάμε να τους διώξουμε. Δεν έχουμε ούτε τα μέσα ούτε τη δυνατότητα ούτε το δικαίωμα. Δεν υπάρχει όμως υποδομή για να τους κρατήσουμε εδώ. Το αίτημά μας είναι να φεύγουν αυθημερόν για Πάτρα και από εκεί κατευθείαν για Πειραιά. Θα μου πείτε, πάει αλλού το πρόβλημα...» λέει ο κοινοτάρχης.

Στη Σάμο, όπου λειτουργεί «πρότυπο» κέντρο υποδοχής, καθ' ύποδειξη της Ε.Ε., έχει επιτραπεί με κάποια διάταξη στους ντόπους να διαλέγουν κάθε πρωί απέξω όσους θέλουν για σκληρή δουλειά, κυρίως στις ελιές, με αμοιβή 15 ευρώ και την υποχρέωση να τους γυρίζουν πίσω το βράδυ. «Μου είπαν “γιατί δεν παίρνεις και εσύ για τις ελιές; Κορόιδο είσαι;”» μου λέει ένας αστυνομικός στο Πυθαγόρειο και αποκαλύπτει στη συνέχεια πως στο Βαθύ οι Αλβανοί, που ως παλιοί μετανάστες έπαιρναν 50 - 60 ευρώ μεροκάματο, επιτέθηκαν σε κάποιους Ασιάτες και τους μαχαίρωσαν. ▶

ΑΓΑΘΟΝΗΣΙ - ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Ο Θεολόγος Κανέλλης, ένας από τους επαγγελματίες ψαράδες, χτυπά τα χταπόδια που μόλις έβγαλε.

**«Υπάρχουν
προοπτικές, είναι ωραίο
το νησί μας»**

Η ζωή στο Αγαθονήσι
πέρα από μετανάστες και «γκρίζες» ζώνες.

Στο μάζεμα
του χορταριού για
τα ζώα, εξακολουθούν
να μαζεύουν και
να αμπαλάρουν με τον
παραδοσιακό τρόπο.

Η γυμνάστρια Δώρα Δρουβέλη κατά τη διάρκεια του καθημερινού της τζόκιγκ. Πίσω της ξεδιπλώνεται η ανατολική πλευρά του νησιού και στο βάθος η Τουρκία.

Μια σταλιά τόπος, περίπου 14 τετραγωνικά χιλιόμετρα, 8 ναυτικά μίλια από τις μικρασιατικές ακτές. Μέχρι το 1945 ονομαζόταν Αγκαθονήσι ή Γαΐδαρος. Εξι βραχονησίδες υπάρχουν στην ανατολική του πλευρά, η Πίττα (Ψαθονήσι), η Στρογγυλή, το Πράσο, το Νερονήσι, το Κατσαγάνι (Γλάρος) και το Κουνελονήσι. Ως «ο τελευταίος ανέγγιχτος παράδεισος της

Δωδεκανήσου» παρουσιάζεται στο τετράπτυχο φυλλάδιο της κοινότητας.

Η Τουρκία περιλαμβάνει το νησί στις «γκρίζες», αμφισβητούμενες ζώνες, επειδή δεν αναφέρεται στη συνθήκη παραχώρησης της Δωδεκανήσου, όπως άλλωστε και τα Ιμια, το Φαρμακονήσι, η Ψέριμος και οι Φούρνοι, με συνέπεια η πολεμική της αεροπορία να πραγματοποιεί συχνότατα υπερπτήσεις, δη-

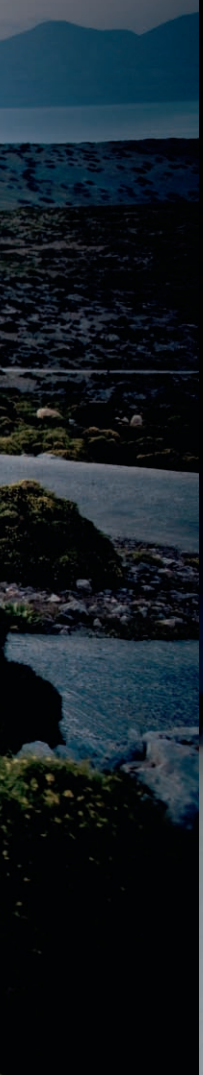
μιουργώντας ανησυχία στους κατοίκους.

Διοικητικά υπάγεται στο νομό Δωδεκανήσου, οι υπηρεσίες όμως είναι διασκορπισμένες σε διάφορα νησιά: το λιμεναρχείο και η αστυνομία στην Πάτμο, η εφορία και τα ΕΛΤΑ στη Λέρο, το γραφείο συγκοινωνιών και η πυροσβεστική στην Κω και το επαρχείο (τμήμα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) στην Κάλυμνο. Έχει καθημερινή συγκοινωνία, τέσσερις φορές την εβδομάδα με Σάμο, μία φορά με Ρόδο και άλλες δύο φορές με Κάλυμνο, Λέρο, Λειψούς και Αρκίους, χρειάζεται όμως καλύτερος σχεδιασμός σε σχέση με τις ανταποκρίσεις, προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ντόπιοι και να μην αναγκάζονται να διανυκτερεύουν στα ενδιάμεσα νησιά.

Φτάνοντας στο μικρό λιμανάκι του Αγίου Γεωργίου, με δυο-τρεις καλοκαιρινές ταβέρνες και κάποια ενοικιαζόμενα δωμάτια, βλέπεις λίγο πιο πάνω αριστερά το σχεδόν ακατοίκητο Μικρό Χωριό και συνεχίζοντας δεξιά, το Μεγάλο Χωριό. Απ' το λιμάνι στο Καθολικό, το ψαροχώρι στη βορειοανατολική πλευρά του νησιού, μόλις τρία χιλιόμετρα δρόμος. Ογδόντα έως εκατό οι μόνιμοι κάτοικοι, καμιά δεκαπενταριά οι νέοι και σχεδόν πενήντα οι δημόσιοι υπάλληλοι - δάσκαλοι και καθηγητές, λιμενικοί, αστυνομικοί και φαντάροι. ▶

Ένα φρεσκοκουρεμένο αρνί στη στάνη του Νίκου Κουτσουλιέρη.

Ο πεντάχρονος
Γιώργος Καρύδης
μπροστά από
το σπίτι του.

Η Μαρία Κανέλλη, 83 ετών, ιδιοκτήτρια του καφενείου «13 αδέρφια».

Μπροστά από την ταβέρνα του Γιάννη Κοπανιάρη, στο λιμάνι του Αγίου Γεωργίου.

Τα τελευταία χρόνια έχουν πληθύνει τα ιστιοπλοϊκά που μπαίνουν στο λιμάνι, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες.

Πέντε καθηγητές για πέντε μαθητές

Οι αλλαγές είναι ορατές σε σχέση με 12 χρόνια πριν, όταν είχα φτάσει αναζητώντας ήσυχες διακοπές. Έχει ανοιχτεί δρόμος για τη γειτονική στο λιμάνι παραλία της Σπηλιάς, που, όπως και το Γαϊδουραύλακο δυτικότερα, έχει απίθανα νερά αλλά κακοτράχαλη ακτή. Πραγματοποιείται μια στροφή προς τον τουρισμό και στο προστατευμένο απ' τα μελέτσια λιμάνι του καταφεύγουν όλο και πιο συχνά ιστιοπλοϊκά σκάφη και θαλαμηγοί. Στα περίπου 50 ενοικιαζόμενα δωμάτια μπορούν να φιλοξενηθούν 100-130 τουρίστες. Οι κάτοικοι είναι κατεξοχήν ψαράδες και κτηνοτρόφοι, κάνουν όμως και κανένα μεροκάματο στις οικοδομές για να συμπληρώσουν το εισόδημα. «Το κρέας δεν έχει τιμή, 2-2,20 ευρώ το κιλό, πρέπει να πάμε και τα ζώα στο σφαγείο στη Σάμο», μου λέει ο Γιάννης Κατσουλιέρης, υπάλληλος της ΔΕΗ, που εντάχθηκε σε ευρωπαϊκό πρόγραμμα LEADER και κατασκεύασε μια όμορφη μικρή τουριστική μονάδα, ανεβαίνοντας απ' το λιμάνι στο δρόμο για το Μεγάλο Χωριό.

Κάποιοι δουλεύουν στις ιχθυοκαλλιέργειες στο Καθολικό. Η παραγωγή φεύγει κατευθείαν για Πειραιά. «Είμαστε 13 άτομα, είναι καλή επιχείρηση, αφήνει χρήματα στον τόπο. Άλλοι το βλέπουν ότι δεν είναι καλό, ο καθένας με την άποψή του», λέει ο Γιάννης Καρύδης. Κάποιοι άλλοι δουλεύουν στη ΔΕΗ, άλλοι στο

ΚΕΠ, στην κοινότητα. Το εμπορικό του Χαράλαμπου Κυπριού στο Μεγάλο Χωριό υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια. Ένα δεύτερο άνοιξε τελευταία κάτω στο λιμάνι.

Δύο δάσκαλοι διδάσκουν τους τέσσερις μαθητές του δημοτικού και πέντε καθηγητές (φιλολογίας, μαθηματικών, πληροφορικής, αγγλικών και γυμναστικής) τους πέντε μαθητές του γυμνασίου. Δημοτικό και γυμνάσιο στεγάζονται προσωρινά σε ενοικιαζόμενα δωμάτια στο λιμάνι· από την επόμενη σχολική χρονιά θα λειτουργήσουν ξανά στο Μεγάλο Χωριό, στο παλιό κτίριο, που ανακαινίζεται. «Σβήνουμε μέρες εδώ, είμαστε αποκλεισμένοι, το κινητό δουλεύει στο φουλ», λέει η γυμνάστρια Δώρα Δρουβέλη, που βρίσκεται στο νησί δύο χρόνια.

«Υπάρχουν προοπτικές, το νησί είναι ωραίο, καθαρό, τα προϊόντα του γνήσια, είναι ένα παρθένο μέρος που προσφέρεται για ήρεμες διακοπές», τονίζει ο κοινοτάρχης, που θεωρεί πως τα αιτήματα των κατοίκων σιγά-σιγά ικανοποιούνται. «Είχα βάλει στόχο να διπλασιαστούν οι κάτοικοι, να δημιουργηθούν υποδομές και ανάπτυξη και να επανέλθουν οι κάτοικοι που είχαν αναγκαστεί να φύγουν για λόγους εργασίας ή και εκπαίδευσης. Έχουν γίνει πολλά βήματα. Εχω κάνει τρεις προσλήψεις μονίμων στην κοινότητα, θα κάνω κι άλλες, θα δημιουργηθεί μια μικρή δημοτική επιχείρηση για να δουλέψουν άλλες 4-5 οικογένειες. Πα-

ρακινώ τους νέους να δημιουργήσουν ιδιωτικές τουριστικές επιχειρήσεις, ενοικιαζόμενα δωμάτια, εστιατόρια, καφενεία, κάμπινγκ, τους εξηγώ ότι θα επιδοτηθούν από κοινοτικά προγράμματα, δεδομένου ότι ο τουρισμός είναι η βαριά βιομηχανία της χώρας. Θέλουμε να μεγαλώσουμε το λιμάνι, να φτιάξουμε βιολογικό καθαρισμό, εργοστάσιο αφαλάτωσης, έχουμε μεγαλόπνοα σχέδια...» ■

Πώς θα πάτε Το καλοκαίρι, το Αγαθονήσι έχει καθημερινή επικοινωνία με Λέρο, Πάτμο, Λειψούς, Σάμο και Χίο και μέσω αυτών των νησιών με τη Ρόδο και τον Πειραιά. Πληροφορίες: Λιμεναρχείο Πειραιά (210-41.72.675), Λιμεναρχείο Πάτμου (22470-31.231), Λιμεναρχείο Ρόδου (22410-28.666). Στο νησί λειτουργεί επίσης μεγάλο και σύγχρονο ελικοδρόμιο.